

بحثی که ناتمام ماند

نسنترن فرخه: تعداد مسمومیت‌ها در مدارس و خوابگاه‌های دانشجویی کمتر از هفته‌های قبل شده؛ ولی همچنان اظهارات ضدوتقیض بین برخی مدیران و کارشناسان درباره علت بدحالی دانش‌آموزان و برخی دانشجویان تأمل‌برانگیز است. با وجودی که رهبری موضوع مسمومیت دانش‌آموزان را یک جنایت بزرگ و غیر قابل اغماض دانست پس از آن پیگیری ماجرا از سوی نهادهای مربوطه رنگ جدی‌تری به خود گرفت؛ اما اظهاراتی مانند صحبت‌های اخیر کلاوتر معتمدی، دبیر فرهنگستان علوم پزشکی، این کلاف را پیچیده‌تر می‌کند. ایشان اعلام کرده بود «اصلا و ابتدا نگرانی ن‌دارد؛ چون اصلا بیماری‌رای وجود ندارد؛ این تظاهرات روانی یک بیماری است که یک نفر بگوید من این حالت را دارم، همه فکر می‌کنند که خبری شده و آنها هم همین احساس را پیدا می‌کنند؛» اما حتی طبق بیانیه وزارت بهداشت کمتر از ۱۰ درصد از موارد علائم واقعی بودند و باقی عمدتا مربوط به بحث‌های اضطرابی بوده. این ماجرا سؤال‌های بسیاری را در بین عموم جامعه ایجاد کرده است. از اینکه آیا حملات اضطرابی می‌تواند یکباره شامل تعداد زیادی از افراد در یک محیط شود؟ یا این حملات می‌تواند بخشی از افراد را که دچار حملات شیمیایی شدند، هم درگیر کند؟ و همچنین افرادی که هنگام مسمومیت بوهای متفاوت را استشمام می‌کنند، آیا نوع مسمومیت متفاوتی را تجربه خواهند کرد؟ شاید بخشی از این سؤالات همچنان بی‌پاسخ مانده باشد که چند متخصص در گفت‌وگو با «شرق» به آن پاسخ دادند و راهکاری برای مواجهه با این حملات ذکر شده که هر شهروندی باید از آن اطلاع داشته باشد.

هرکاز چه اثری بریدن می‌گذارد

در ماجرای مسمومیت مدارس، طبق روایت‌های دانش‌آموزان و دانشجو‌ها این کارها بوهای مختلفی از خود متساعی می‌کرده و همین نشان از گونه‌های مختلف گازهای مسموم و اثرات متفاوت آنها دارد که «محمدرضا هاشمیان»، رئیس بخش مراقبت‌های ویژه بیمارستان مسیح دانشوری، به انواع گازهای مختلف که برخی بدون بو و برخی بوهای متفاوت دارند و باعث مسمومیت افراد شده، به «شرق» می‌گوید: «بوهای مختلف این گازها، زمینه گازهای مختلف است، این نکته را هم در نظر بگیریم که گازهای رنگی، بی‌رنگ، بودار و بی‌بو داریم، در کنارش گازهای بیبوشی برای مصارف پزشکی هم داریم، مثلا چیزی مثل اکسیژن هم می‌تواند منجر به مسمومیت شود. کسانی که بوی تخم‌مرغ استشمام می‌کنند، احتمال دارد دچار مسمومیت گاز سولفید باشند، گاز فسژن هم گاز پرخطری است. یک گاز کلر داریم که هرکدام از اینها از نظر بویایی بحث‌های مختلفی دارند. مثلا گاز آمونیاک بیشتر روی قسمت‌های ابتدایی تأثیر می‌گذارد؛ ولی مثلا گاز کلراید قسمت فوقانی و تنحانی را تحت تأثیر قرار می‌دهد. بعضی از اینها می‌توانند برنوشیت ایجاد کنند. حتی بعضی از اینها قابل حل در آب هم نیستند. طبق آنچه از مدهای مختلف درمورد مسمومیت‌ها می‌نیشیم، احتمالا از گازهای مختلف استفاده می‌شود. آنچه مسلم است و یکی از مسئولان هم اعلام کرده بود، اینها عامل ترکیبی از چند گاز است».

این پزشکی برخی اظهارات را باعث سردرگمی پزشکیان در چنین شرایطی می‌داند و اضافه می‌کند: «وزیر آموزش و پرورش هم به جای استعفا معذرت‌خواهی کرد. این اتفاقات عوارض روحی وحشتناکی برای دانش‌آموزان خواهد داشت. ما اطبا خیلی

نداشته باشد. مثلا اگر در منطقه‌ای آب آلوده باشد و افراد اسهال بگیرند که نمی‌شود گفت آن پدیده یک هیستری جمعی است. اسم آن پاندمی می‌شود؛ بنابراین، برای مطرح‌کردن موضوع هیستری جمعی اول باید دلایل دیگر به طور جدی و دقیق بررسی شوند و نقش آنها رد نشود؛ اما در موضوع اخیر، به هر حال وقتی مقامات قضائی، بهداشتی، انتظامی و… وجود «مسمومیت» و نقش «سم» را حداقل در مواردی پذیرفتند، دیگر نمی‌شود کل موضوع را به هیستری جمعی تقلیل داد. البته ممکن است بعضی از مدارسی

منشأ حال بد دانش‌آموزان گاز است یا فشار عصبی؟

این روزها بسیاری به منشأ هیستری بودن مسمومیت‌های سریالی مدارس اشاره دارند، حتی طبق برخی اظهارات رسمی بخشی از بدحالی دانش‌آموزان اشتناک گاز بوده و بخشی دیگر از ترس این دانش‌آموزان نشئت گرفته است. «سامان توکلی»، متخصص روان‌پزشک، به بعد روان‌شناختی آن اشاره می‌کند و به «شرق» می‌گوید: «زمانی می‌شود پدیده‌ای در رفتار جمعی را هیستری جمعی تلقی کرد که آن علائم علت مشخص بیولوژیک

در برابر مسمومیت‌ها چه واکنش‌هایی باید انجام دهیم؟

حالا که چند ماهی از ماجرای سریالی مسمومیت‌ها می‌گذرد و همچنان ترس و اضطراب جلوی رفتار دقیق برای کنترل شرایط و کاهش آسیب مسمومیت را می‌گیرد؛ اما «حسین کرمانپور»، پزشک و مدیر سابق بخش اورژانس بیمارستان، شرح کاملی از پروتکل‌های کنترل شرایطی را که یک محل دچار حمله شیمیایی می‌شود، ارائه داده و به «شرق» می‌گوید: «به این موضوع تحت عنوان کمک‌های اولیه باید نگاه کرد، این موضوع فقط خاص این اتفاقات اخیر نیست و در کنار دانش‌آموزان، معلمان و والدین، مردم عادی هم باید چنین مواردی را بدانند تا عوارض چنین اتفاقاتی را کم کنند. البته هنوز به شکل قطعی عامل این مسمومیت‌ها مشخص نیست، ولی علم پزشکی برای تمام آنها پروتکل و دستورالعمل دارد. چون نمی‌دانیم کدام عوامل مسمومیتی باعث این اتفاقات شده، عملا پیشنهادها ما براساس یک کلیات است، که با همین‌ها می‌توان موارد خطر را کمتر کرد. گاز یا سمی که این گروه استفاده می‌کنند، در حجم بزرگ و گسترده نیست که خیلی خطرناک باشد؛ بنابراین اگر آن لحظه بچه‌ها خودشان را کنترل کنند، از ازدحام جلوگیری کنند و مدیریت‌شده رفتار کنند، احتمالا اتفاقی برای‌شان نمی‌افتد». این پزشک اشاره می‌کند که: «مواد متصاعداشده از این سمم یا گاز وارد مجرای تنفسی می‌شود. این اتفاق با یک صدا و دود همراه است. همان موقع افراد باید کنترل خود را حفظ کنند. اگر بچه‌ها آن وسیله مسموم‌کننده را دیدند، سریع روی آن یک درپوش قرار دهند و مسئولان مدرسه را باخبر کنند. این اولین کاری است که باید انجام دهند؛ درصورتی‌که فقط گفته می‌شود از ماسک استفاده کنند. باید اول از متصاعدشدن این گاز جلوگیری کرد. همچنین مهم است که معلم و مدیران مدرسه به‌درستی شرایط را کنترل کند؛ چون اگر همان موقع سرووشی مثل سطل زباله را روی آن بگذرانند، بخش زیادی از مسمومیت‌ها

تأمین بیش از ۵۵۳ نفر شب‌اقامت برای بیماران کم‌برخوردار و مقابله با چادرنشینی

شناسایی دقیق مسئله سفرهای درمانی بیماران مناطق کم‌برخوردار، علاوه بر تأمین نواح بلیت برای رفت‌وآمد این خانواده‌ها، به شکل پایدار در زمینه تأمین اقامتگاه این بیماران فعالیت می‌کند. ناگزیربودن اسکان در طول دوره درمان بیمارانی که بیوند معقر استخوان انجام داده‌اند، مبتلایان به انواع سرطان و کسانی که بیوند عضو داشته‌اند و… مؤسسه سیمِرخ را برای ورود رسمی به عرصه تأمین خدمات اسکان مصمم کرد و در نهایت با ارزیابی وضعیت موجود، از ابتدای تیرماه سال ۱۴۰۱ اقامت و اسکان این بیماران نیز تأمین می‌شود.

در طول ۹ ماه گذشته با تأمین بیش از ۵۵۳ نفر شب اقامت رایگان برای بیماران کم‌برخوردار در راستای کاهش چادرنشینی درمانی قدم برداشته و تلاش می‌کند با افزایش ظرفیت اقامت برای این بیماران در سال آینده، قدم‌های مؤثرتری بردارد. عمده بیمارانی که از طرح سفرهای درمانی اسکان داده شده‌اند، کودکانی از شهرهای زاهدان، خاش، دکان، سراوان و نیکشهر در استان سیستان‌و بلوچستان و نیز استان کردستان بوده‌اند. ۵۱ درصد از این بیماران ساکن استان سیستان‌وبلوچستان، ۲۰ درصد کردستان و

سایر بیماران از استان‌های هرمزگان، خوزستان، کرمان، ایلام و… بوده‌اند. مقصد درمانی این‌بیماران عمدتا بیمارستان‌های تخصصی اطفال در شهر تهران بوده است. این مجموعه در سال جاری با تأکید بر اینکه مسئولیت اجتماعی باید پایدار و آگاهانه باشد، فعالیت‌های خود در این حوزه را در بخش‌های زیر شروع کرده است: توسعه عدالت اجتماعی؛ هرکس در هر گوشه از ایران بتواند درآمدی پایدار از طریق اجاره اقامتگاه خود داشته باشد

سرمایه‌گذاری اجتماعی و توانمندسازی میزبانان

گردشگری مسئولانه: توسعه فرهنگ و ارزش‌های بومی از طریق محصول «تجربه» و نگهداشت زیست‌بوم با احیای جنگل‌های حرا. سفرهای درمانی: تأمین اقامت و اسکان رایگان بیمارانی که از شهرهای کم‌برخوردار به شهرهای مجاور با پایتخت سفر می‌کنند. تأمین اسکان رایگان، یکی از انواع پروژه‌های تأثیرگذار و شناخته‌شده در زمینه مسئولیت اجتماعی شرکت‌هاست؛ از تجربه‌های مشابه در دنیا می‌توان به فعالیت شرکت Airbnb و گروه رستوران‌های زنجیره‌ای McDonald’s اشاره کرد.

که این موضوع برای آنها اتفاق افتاده و دچار مسمومیت شدند، بخشی از دانش‌آموزان هم دچار واکنش روانی شده باشند. چیزی که فرمانده پدافند غیرعامل هم در روزهای قبل به آن اشاره کرده بود و این جنبه از حرفش درست است. ممکن است کمی بعدتر مشخص شود برخی از این اتفاقات اولیه مسمومیت، واقعی بوده و به‌تدریج برای ایجاد علائم و ایجاد اضطراب لازم باشد تا از شمار واقعی استفاده شود. وقتی ذهن آمادگی آن را پیدا کند، ممکن است حتی یک ترفه یا دود غیررسمی این علائم را ایجاد کند. این موضوع از این جهت اهمیت دارد که حتی اگر دانش‌آموزانی این علائم مسمومیت را داشتند؛ ولی در مدارس‌شان علامتی از سم پیدا نشود، معنی‌اش این نیست که کلیت این موضوع روانی بوده. واقعیت این است که از نظر علمی و از جنبه پزشکی، بدون

داشتن اطلاعات و آمار واقعی و مستند، نمی‌شود ارجح به این موضوع اظهار نظری کرد. در واقع احتمال این وجود دارد و به نظرم احتمال درخور توجهی است که ترکیبی از هر دو موضوع مسمومیت و واکنش روانی وجود داشته باشد؛ اما از نظر پزشکی بدون آمار و اطلاعات معتبر به‌راحتی نمی‌شود اظهار نظر کرد که هرکدام چه میزان ممکن است باشند». در روزهای قبل دبیر فرهنگستان علوم پزشکی، کلاوتر معتمدی، این مسمومیت‌ها را تظاهرات روانی یک بیماری اعلام کرده بود. توکلی با اشاره به این اظهارات می‌گوید: «درباره اظهار نظر دکتر کلاوتر معتمدی هم فقط می‌توانم بگویم به صورت کلی می‌شود گفت که احتمال این وجود دارد که حرف‌شان درست باشد؛ اما وقتی اطلاعات کافی و معتبر نداریم و وقتی حداقل بعضی مسئولان به وجود سم در بعضی آزمایش‌ها تصریح کرده‌اند، نمی‌شود با این قوت و قاطعیت چنین نظری داد. تنها راه‌حل مسئله خارج‌شدن این موضوع از حالت محرمانه و بررسی آن از طرف یک گروه متخصص مورد اعتماد گروه‌های مختلف جامعه است. در غیراین‌صورت، تا همیشه هرکسی روایت خودش را از این داستان خواهد داشت. در ماه‌های اخیر، شاهد بروز پدیده‌ای در تعداد درخور توجهی از مدارس کشور بوده‌ایم که گروه‌های مختلف، برحسب مواضع خود در قبال وضعیت سیاسی فعلی، با عنوان‌هایی متفاوت صحبت کرده‌اند و علت‌های متفاوتی را برای بروز آن ذکر کرده‌اند.»

شرکت Airbnb از سال ۲۰۱۲ برای بیش از ۲۵۰ هزار نفر اقامت در مواقع بحرانی (بیماری، جنگ، زلزله و…) فراهم کرده است و بیش از صد هزار میزبان این پلتفرم آمادگی خود را برای در اختیار قراردادن اقامتگاه‌های خود برای اسکان افراد در شرایط دشوار اعلام کرده‌اند. McDonald’s نیز از سال ۱۹۷۴ با تأسیس مؤسسه خیریه‌ای با نام «همراه‌سرای مک دونالد» به اسکان والدین در کنار کودکان بیمارشان در نزدیکی محل بیمارستان کمک کرده است تا والدین بتوانند در طول فرایند درمان در کنار کودک بستری خود بمانند و از راحتی خانه بدون متحمل‌شدن هزینه‌های اقامت بهره‌مند شوند.

این مجموعه برای اولین بار در ایران در ۹ ماه گذشته سال جاری بیش از ۵۵۳ نفر شب اقامت رایگان برای بیماران کم‌برخوردار فراهم کرده است. در آخرین اقدام پس از اطلاع از مشکل اسکان بیماران مراجعه‌کننده به مرکز پرودرمانی شهید رمضان‌زاده شهر یزد (که در رسانه‌ها نیز منعکس شده بود)، در یک تفاهم‌نامه، مسئله اقامت بخش درخور توجهی از این بیماران را برعهده گرفتند.

هشدار وزیر بهداشت درباره حوادث چهارشنبه آخر سال

کرده و منجر به صدمه شود. درعین حال ما به‌عنوان وزارت بهداشت، به همه مراکز درمانی آماده‌باش کامل دادیم؛ به‌ویژه مراکز سوختگی و تخصصی چشم. امیدواریم با کمترین حادثه چهارشنبه‌سوری را بگذرانیم. عین‌اللهی در بخش دیگری از صحبت‌هایش از اهدای ۲۰۰ هزار دوز واکسن کرونا به کشور بورکینافاسو خبر داد و گفت: با توجه به روابط بسیار خوبی که بین کشور ما و بورکینافاسو وجود دارد و درخواست وزیر بهداشت این کشور، ایران ۲۰۰ هزار دوز از واکسن‌های ایرانی را به بورکینافاسو اهدا می‌کند. اگر با هم نیاز داشتند، آمادگی اهدای واکسن کرونا را داریم.

رئیس بیمارستان سوانح سوختگی شهید مطهری با اشاره به اینکه نوجوانان آسیب‌پذیرترین گروه در حوادث چهارشنبه‌سوری هستند، گفت: میانگین سنی افرادی که دچار سوختگی می‌شوند، بین ۱۵ تا ۲۵ سال است. این گروه سنی بسیار آسیب‌پذیر هستند و خانواده‌ها باید از آنها مراقبت کنند. دکتر مصطفی دهمرده‌ای با اشاره به اینکه تاکنون و قبل از فرارسیدن چهارشنبه‌سوری سال جاری، حدود ۳۰ مجروح مرتبط با این حوادث در بیمارستان سوانح سوختگی شهید مطهری مراجعه کرده‌اند، گفت: همه این افراد هنگام ساخت مواد منفجره و ترفه مجروح شده‌اند. اکثر این افراد به شکل سریایی مداوا شدند؛ اما تعدادی هم بستری شدند. او افزود: متأسفانه نسبت به مدت مشابه در سال قبل (ایام نزدیک به چهارشنبه‌سوری) آمار مراجعان افزایش یافته است. تا سال‌های قبل، بیش از فرارسیدن چهارشنبه‌سوری حدود ۱۰ مراجعه داشتیم‌که این آمار امسال رشد داشته است. در حوادث مرتبط با چهارشنبه‌سوری سال قبل میزان مراجعه به بیمارستان سوانح سوختگی شهید مطهری حدود صد نفر بود که ۳۰ نفر هم بستری شدند.